

Tá landgrunnsmarkið millum Føroyar og Bretland kemur uppá pláss:

Ein spildurnýggj tíð byrjar í Føroyum

-Tá markið kemur uppá pláss byrjar ein nýggj tíð í Føroyum, Tá fer tað at snúgva seg um møguliga tilfeingi okkara í undirgrundini, oljuna. Og tá ætla vit at lata upp dyrnar fyri bæði bretum, norðmonnum, dønnum og øðrum, sum vilja gera iløgur her sigur Eyðun Elttør, landsstýrismaður í oljumálum. Hann viðgongur, at tað hevur gingið seinni, enn ætlað, men heldur kortini, at bíðitíðin hevur verið sunn og góð fyri okkum. Hon hevur givið føroyingum møguleikan at lata tingini sodna og harvið betur kunna fyrireika seg til komandi útviklingin. Nú markið er um at koma uppá pláss tekur tann annars sera tígandi Eyðun Elttør blaðið frá muninum.

ORÐ OG MYNDIR:
JAN MÜLLER

-Marknaðsemin við bretar er høvudsorsokin til, at eg sum oljumálaráðharri ikki havi úttalað meg so nógv alment um oljumál. Man hevur ikki viljað gjørt óneyðugar trupulleikar í tí málinum, og sum øllum kunnugt er marknamálið tætt tengt at spurninginum um eina komandi føroyska oljuvinnu her serstakliga tí fyrstu og so týðandi útbjóðingini.

Hetta eru orðini hjá Eyðun Elttør, landsstýrismanni í oljumálum, tá vit seta honum spurningin, hví hann hevur verið so tígandi og ringur at fáa orð á hjá føroysku pressuni.

Eyðun Elttør viðgongur, at marknamálið er ikki hansara borð, men visir á, at bæði undanfarna landsstýrið og tað núverandi - við breiðari undirtøku frá andstöðuni - hava lagt stóra áherðslu á at rudda slóð fyri eini loysn í marknamálinum, aðrenn spurnin varð settur í eitt leitiskeið á føroyska landgrunninum.

Men nú mangt tókist henda á, at vit eru nær eini loysn, heldur landsstýrismaðurin í oljumálum seg betur til at svara spurningum og greiða frá stöðuni í hesum stóra og týðandi máli. -Eg vóni, og tað er mitt ynski, at vit á Oljufyriritingini kunnu vera meira opnir í framtíðini.

Tók við í mai

Tað hava verið røddir frammi í flokkunum um, at tað var óneyðugt at seta ein landsstýrismann í oljumálum burturav, tá landsstýrið varð skipað fyri skjótt einum ári síðani. Nú marknaðstrætun hevur havt fyrsta prioritet, og landsstýrismaðurin í oljumálum harvið líkasam hevur verið í eini bíðistøðu spurdu vit Eyðun Elttør, um hann ikki harvið hevur sitið til fánýtis í hesum starvi!

-Tað havi eg avgjørt ikki. Eg havi brúkt tíðina til at kunna meg við hetta nýggja og stóra økið og havi brúkt nógv tíð saman við mínum

embætisfólki á oljufyriritingini. Tað hava so eisini verið nógv uppgávur í sambandi við at umboða Føroyar mótvegis oljufeløgum, nakað, sum eg haldi hevur týðning fyri okkum uppá longri sikt. Eyðun Elttør heldur tí sjálvur, at tað hevur verið eitt bæði neyðugt og gevandi signal at senda út til altjóða oljuheimin, at Føroyar settu ein landsstýrismann í oljumálum burturav.

Eyðun Elttør sigur seg annars at vera sera væl nøgdan við arbeiðið hjá Oljufyriritingini og visir á, at hóast tað er mest umráðandi, at fólkin her arbeida, fáa tann neyðuga kunneikan, so eigur eisini ein landsstýrismaður at vera væl kunnaður. -Henda tíðin hevur so avgjørt ikki verið til fánýtis. Hon hevur verið sera lærurik og góð fyri meg og fer nú at vera góð ballast, tá vit skulu til at seta hol á útbjóðingina og aðrar fyrirkeiðingar. Við at gera oljuna til sersakt málsoeki hevur tú eisini lyft hesa framtíðar vinnuna uppá eitt hægri støði, har hon eigur at verða.

Serstakt stýri

Tað er so eisini í hesum sambandi, at miðjað hevur verið móti at fáa oljuna burtur úr Vinnu- og Málalastýrinum og gera eina deild ella direktorat, sum burturav umsitur oljumál. Eyðun Elttør er varin, tá nomið verður við henda spurningin. Sambært ætlaða almenna bygnaðin skuldu oljumál í hvussu er at byrja við vera partur av Vinnu- og Málalastýrinum og so skuldi ein seinni, tá størri virksemi hevði tikið seg upp, skipa oljuna í sjálvstøðugt stýri.

Men eftir øllum at døma hevur Eyðun Elttør mett, at tann stundin longu er komin, og hevur hann tí eisini húsast undir somu lon sum Oljufyriritingin nú í longri tíð. -Tað er her eg sum landsstýrismaður hoyri heima, saman við teimum mongu fólkunum, sum dag og dagliga arbeida við oljumálum. Eyðun Elttør vátar, at hann hevur givið til kenn-

ar, at tað er neyðugt, at tað verður arbeitt sjálvstøðugt við oljumálum á sjálvari Oljufyriritingini.

Landsstýrismaðurin sigur, at tað fer ikki at ganga so nógv tíð til, at teir verða eitt sjálvstøðugt stýri uttan nakað tilknýti til Vinnu- og Málalastýrið.

Hann visir á, at tað skjótt fer at verða boðið út til leiting, og tá verður helst eisini neyðugt at fáa serkøn fólk uttanfrá til at leggja okkum lag á. -Eg leggi stóran dent á, at alt virksemi, sum hevur við oljuna at gera, ikki bert verður ein partur av øðrum virksemi her í landinum. Vit skulu jú umsita eitt tilfeingi, og eg dugi ikki at síggja tað neyðuga í, at hetta skal verða partur av einum stýri, sum umsitur onnur vinnu- og mál. Tað er tørvur á, at hetta verður eitt stýri fyri seg.

Hitti Battle í Stavanger

Hóast Eyðun Elttør ikki hevur havt nakað beinleiðis við marknaðstrætuna við bretar at gera, so vónar hann kortini, at fundurin hann hevði við enska starvsbróðurin, John Battle, í Stavanger í fjør, var við til at

fáa loyst upp fyri marknamálinum, sum var vorðið fastlæst.

-Eg ivist ikki í, at tann fundurin hevur ikki drigið frá, men hevur heldur lagt aftrat til okkara fyrirum.

Saman við embætismonnum frá Oljufyriritingini, sum eisini eru partur av føroysku nevndini, ið samráðist um markið - og í fullari semju við lógmann - gjørdi Eyðun Elttør tí bretska oljumálaráðharranum greitt, hví føroyingar stóðu so fast við miðlinjuprinsippið, og soleingi bretar ikki vildu góðtaka hetta, fór neyvan nakað at henda, og tað vildi so aftur hava við sær, at eitt annars áhugavert oljuøki fór at ligga órørt í mong mong ár aftrat.

Her hittust tveir ráðharrar, har hvørkin hevði beinleiðis ábyrgdina av málinum, men har báðir høvdu ein felags áhuga í, at málið bleiv loyst.

Samstarv við bretar

Tá endalig semja verður gjørd um markið, verður tørvur beinanvegin á samstarvi við bretar á nógvum økjum. Talan er jú um at seta gongd á eina leiting í

einum lutvist økendum øki, har bretar og føroyingar eru næstu grannar. Verða t.d. funnin oljufelt, sum ganga tvørturum markið, so verður neyðugt við greiðum avtalum á tí økinum, og eisini kann hugsast, at bretar kunnu rætta føroyingum eina hjálpandi hond í sambandi við fyrstu føroysku útbjóðingina. Hetta er nakað, sum als ikki er fremmant fyri Eyðun Elttør, og er tað ikki óhugsandi, at báðir oljumálaráðharrarnir fara at hittast aftur. -Tað haldi eg er vert at umhugsa leggur Eyðun Elttør aftrat og visir á, at tað eru komnar rættlaga ítøkliga ábendingar frá bretum um, at teir eru sinnadur til at bjóða okkum at vera við, tá teir fara at leggja eina útbjóðing til rættis í økinum. So tað ræður um at kunna troyta teir samstarvsmøguleikar, sum eru ikki bert við bretar, men eisini við bæði norðmenn og danir á oljuøkinum.

-Tá markið er komið uppá pláss byrjar ein spildurnýggj tíð í Føroyum. Tá er tað oljan, tað snýr seg um. Vit ætla tá at opna dýrnar fyri bæði bretum, dønnum, norðmonnum og øð-

Eyðun Elttør, landsstýrismaður í olju- og umhvørvismálum heldur ikki bíðitíðin hevur verið til fánýtis. Føroyingar hava kunnað brúkt tíðina at lata málið sodna betur.

um, sum vilja vera við til at leita eftir olju og gassi á landgrunninum.

Oljuprisir og Føroyar

At markið kemur uppá pláss er gott fyri okkum, men lágu oljuprisirnir toga so hinvegin. Tað eru tey, sum halda, at oljuleiting við Føroyar hevur onga framtíð í løtuni og tað besta vildi verið bara at bíða til betri tíðir!

Eyðun Elttør visir til, at vit við lóggávu frá 1993 hava sett út í kortið og hava fyrirkeið bæði okkum sjálvi og oljuidnaðin uppá, at vit skulu í gongd við veruligar oljuleitingar. Tað eru gjørdar iløgur í milleruðaklassanum á føroyaøkinum, sum neyvan nakar ynskir skulu fara fyrri skeyti. Vit hava so eisini sagt frá, at ein útbjóðing verður so skjótt hon er klár. Hetta er alt í tráð við lögtingssamtyktina, og tað er einki, sum sigur nakað annað.